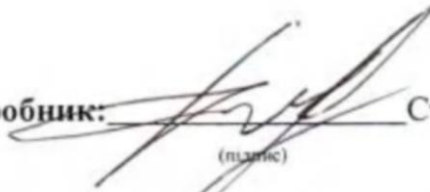

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра менеджменту

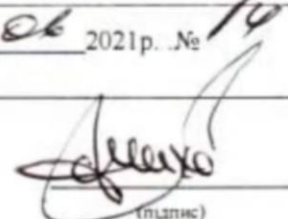
Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Інвayронментальна економіка
(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми **Економіка місцевого розвитку**
за спеціальністю **051 «Економіка»**
на **2 (магістерському)** рівні вищої освіти

Суми – 2021

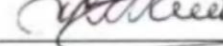
Розробник: Стоянець Н.В., д.е.н., професор, професор кафедри

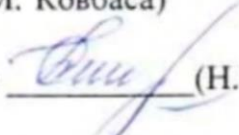
(підпис)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри менеджменту	протокол від « <u>22</u> » <u>06</u> 2021р. № <u>14</u>
	Завідувач кафедри <u></u> Михайлов А.М

(підпис)

Погоджено:

Гарант освітньої програми (О.М. Ковбаса)

Декан факультету, де реалізується освітня програма (Н.І. Строченко)

Рецензію на робочу програму (додається) надали: Ковбаса О.М.

Ковальова О.М.

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

Зареєстровано в електронній базі: дата: 27 06 2021 р.

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Інвayронментальна економіка		
2.	Факультет/кафедра	Економіки та менеджменту/ менеджменту		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність, складовою яких є ОК	Економіка місцевого розвитку / 051 Економіка		
5.	Рівень НРК	7		
6.	Семестр та тривалість вивчення	1 курс		
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) заочна		Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні
		10	10	–
9.	Мова навчання	українська		
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Стоянець Наталія Валеріївна, д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту Години консультацій – кожного вівторка о 12.15, кабінет 303 е		
10.1	Контактна інформація	050-929-33-57, Natalystoyanez@gmail.com		
11.	Загальний опис освітнього компонента	В умовах адміністративної реформи в діяльності місцевих органів влади важливим є інформаційне забезпечення процесів прийняття управлінських рішень, яке неможливе без врахування думки мешканців громади, а вивчення курсу є обов'язковим компонентом підготовки магістрів з економіки місцевого розвитку, оскільки він надає здобувачам необхідні теоретичні знання та практичні навички з економічної, соціальної та екологічної складової розвитку територій. Вивчення навчальної дисципліни «Інвayронментальна економіка» завершується підсумковим контролем у формі заліку.		
12.	Мета освітнього компонента	Систематизація, формування та поглиблення знань студентів щодо цілісного світогляду та здатностей до системного мислення щодо сутності показників екологічної стійкості, вмінь і навичок виявлення пріоритетних напрямків економічної політики з позиції концепції сталого розвитку, а також вміння визначати та аналізувати екологічну стабільність територій		
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на дисциплінах з циклу бакалаврської підготовки (економіка природокористування) 2. Освітній компонент є основою для дисциплін: стратегічне планування та прогнозування економічного розвитку територій, місцевий бізнес та підприємництво		
14.	Політика академічної доброчесності	Відповідно до Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, академічна доброчесність – це сукупність принципів, правил поведінки учасників освітнього процесу, спрямованих на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної вирішувати завдання відповідно до освітнього рівня з дотриманням норм права та суспільної моралі. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань,		

		<p>завдань поточного та підсумкового контролю, результатів навчання. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається нормативними документами Сумського національного аграрного університету, зокрема Кодексу академічної доброчесності, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).</p> <p>За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> – академічне шахрайство (користування телефоном при написанні письмових робіт) призведе до повторної здачі роботи; – списування - від першого попередження до анулювання роботи; – плагіат призведе до анулювання роботи
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4307

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення мікроекономіки студент очікувано буде здатен...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК			Як оцінюється ДРН
	ПРН 4	ПРН 11	ПРН 19	
ДРН1: знати сутність інвайронментальної економіки, еволюцію концепцій екологічної безпеки, здійснювати аналіз концептуальних підходів до вивчення природно-ресурсної сфери та виявляти проблеми використання природних ресурсів у глобальному середовищі	x		x	Тести множинного вибору, виконання есе
ДРН2: здійснювати аналіз еколого-економічних показників та економічний інструментарій з урахуванням цілей сталого розвитку		x		Розрахункове завдання, виконання есе
ДРН3: здійснювати розрахунок екологічного податку в системі природокористування: податок за викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти, за утворення, розміщення і зберігання відходів		x		Розрахункове завдання, виконання есе
ДРН4: вміти проводити оцінку сталого розвитку території на основі відповідних індикаторів; знати порядок здійснення стратегічної екологічної оцінки; розробляти екологічний паспорт території; вміти формувати моделі соціально-економічного розвитку території		x	x	Розрахункове завдання,

ПРН 4 Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень

ПРН 11 Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів

ПРН 19 Здійснювати оцінку сталого розвитку території на основі відповідних індикаторів та розробляти методичний інструментарій для економічного обґрунтування оптимальних напрямків соціально-економічного розвитку

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Розподіл в межах загального бюджету часу, заочна		Рекомендована література О – основна, Д - додаткова	
	Аудиторна робота			Самостійна робота
	Лк	П.з		
Тема 1. Сутність інвайронментальної економіки. 1. Навколишнє природне середовище як об'єкт пізнання. 2. Предмет, мета і завдання, зміст дисципліни. 3. Принципи та види природокористування у сучасних умовах. 4. Природні ресурси як фактор соціально-економічного розвитку	2	2	20	О (1-4) Д (5,7-10)
Тема 2. Екологічна стабільність як фактор соціально-економічного розвитку 1. Еволюція концепцій екологічної безпеки як віддзеркалення загрозливої деградації навколишнього середовища. 2. Проблеми використання природних ресурсів у глобальному середовищі. 3. Аналіз концептуальних підходів до вивчення природно-ресурсної сфери. 4. Природно-ресурсні засади державотворення в Україні	-	-	20	О (1-4) Д (5,7-10)
Тема 3. Еколого-економічні показники 1. Економічний інструментарій 2. Форми еколого-економічних інструментів 3. Принципи формування і механізми дії еколого-економічних інструментів	2	2	25	О (1-4) Д (7-10)
Тема 4. Основи концепції сталого розвитку 1. Сутність сталого розвитку, підходи до його розуміння. Мета та принципи сталого розвитку України 2. Цілі сталого розвитку та Україна 3. Поняття, показники та індикатори сталого розвитку. 4. Етапи виникнення та становлення концепції збалансованого розвитку	2	2	25	О (1-4) Д (7-10)
Тема 5. Екологічний податок 1. Екологічний податок в системі природокористування 2. Податок за викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря 3. Податок за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти 4. Податок за утворення, розміщення і зберігання відходів	2	2	20	О (1-4) Д (5,7-10)

Тема 6. Стратегічна екологічна оцінка. 1. Мета та принципи стратегічної екологічної оцінки. 2. Суб'єкти і порядок здійснення стратегічної екологічної оцінки. 3. Транскордонні консультації. 4. Екологічний паспорт регіону. 5. Принципи екологічної збалансованості інтегрантов. 6. Переваги СЕО для міст регіонів і держави. СЕО невід'ємний компонент стратегічного планування розвитку українських міст та регіонів..	2	2	30	О (1-4) Д (5,7-10)
ВСЬОГО	10	10	130	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН1: вміти розробляти соціально-економічні проекти розвитку територій на основі аналізу комплексних даних сучасного стану громад з урахуванням очікуваних наслідків розвитку	Проблемна лекція, тематична дискусія, «круглий стіл», «мозгова атака». аналіз конкретних виробничих ситуацій, рішення ситуативних задач.	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе
ДРН2: здійснювати аналіз еколого-економічних показників та економічний інструментарій з урахуванням цілей сталого розвитку	Проблемна лекція, тематична дискусія, аналіз конкретних ситуацій (Case-study)	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань, підготовка есе
ДРН3: вміти формувати моделі соціально-економічного розвитку територій	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань, підготовка есе
ДРН4: вміти проводити оцінку сталого розвитку території на основі відповідних індикаторів; знати порядок здійснення стратегічної екологічної оцінки; розробляти екологічний паспорт території	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань

5. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Есе	30/30%	Протягом семестру
2.	ІРЗ (індивідуальне розрахункове завдання)	30/30%	Протягом семестру
3.	Тестування	40/40%	Протягом семестру

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Есе	<18 балів	18-21	22-27	28-30
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
ІРЗ	<18 балів	18-21	22-27	28-30
	<i>Завдання не виконано</i>	<i>Методика виконання вірна, але наявні суттєві помилки</i>	<i>Завдання виконано, але існують несуттєві помилки</i>	<i>Завдання повністю виконано. Помилки відсутні</i>

5. 2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування в (Kahoot / Quizizz / Moodle)	По закінченню кожного модуля
2	Заповнення відомостей самооцінювання	По закінченню відповідної теми
3	Письмовий зворотний зв'язок на есе	Протягом 1 тижня після виконання
4	Усний зворотний зв'язок від викладача під час виконання ІРЗ	Під час виконання ІРЗ

5.3. Шкала оцінювання, що діє в Університеті:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники/посібники

1. Посібник «Методичні рекомендації: екологічний паспорт міста». 2020. 354с.
2. Данилишин Б. М. М. А. Хвесик, В. А. Голян Економіка природокористування: Підручник. К.: Кондор, 2009. 465 с.
3. Кліменко О. М. Мащенко М. А. Інвайронментальна економіка. : навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.03051 «Економічна теорія». ХНЕУ ім. Кузнеця, 2015. 176 с.
4. Князь С. В. Економіка природокористування та управління природоохоронною діяльністю: монографія Львів. Видавництво Львівської політехніки. 2014. 372 с.

6.1.2. Методичне забезпечення

5. Стоянець Н.В. НМК «Інвайронментальна економіка» для студентів 1-го курсу ОС «Магістр» спеціальності 051 «Економіка» ОП «Економіка місцевого розвитку» заочної форми навчання / Суми, Сумський національний аграрний університет, 2021 185с.
6. Е-курс «Інвайронментальна економіка». URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4307>

6.2. Додаткові джерела

7. Хвесик М. А. Інституціоналізація природно-ресурсних відносин: Колективна монографія. Київ. ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку», 2012. 400 с.
8. Хвесик М. А. Капіталізація природних ресурсів. ДУ ІЕПСР НАН України, 2014. 268 с.
9. Хвесик М.А., Лизун С.О. Сучасні напрями економічного забезпечення раціонального природокористування в Україні. Державна установа «Інститут

економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України» ДУ ІЕПСР НАН України, 2013. 64 с.

10. Хвесик М.А. Фінансово-економічний механізм управління територіальними природно-господарськими комплексами. ДУ ІЕПСР НАН України, 2016. 528 с.

11. Peter Brannen. The Ends of the World. Volcanic Apocalypses, Lethal Oceans, and Our Quest to Understand Earth's Past Mass Extinctions. 2017. 458p.

6.3. Програмне забезпечення

Стандартні пакети прикладних програм MS Office

6.4. Інформаційні ресурси:

12. Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС). URL: <http://pledgdg.org.ua/ua/pro-promis/fokus-promis/>

13. Державний комітет статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

14. Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України URL: <http://www.idss.org.ua/>.

15. Інститут економіко-правових досліджень НАН України URL: <http://www.iepd.dn.ua/>.

16. Інститут регіональних досліджень НАН України URL: <http://irr.org.ua/>.

Законодавча база

1. Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року. Закон України. Документ 3483-4, чинний, остання редакція від 23.02.2010. ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 7.7.1.

2. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України Закон України. Документ 4453-4, чинний, остання редакція від 13.03.2014. ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 5.7.1

3. Про стратегічну екологічну оцінку. Закон України. Документ 3283-1, чинний, остання редакція від 13.03.2018. ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 5.7.1

4. Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. Постанова Верховної Ради України. Документ 1243-1, чинний, остання редакція від 13.03.2019. ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 5.7.1

5. Порядок денний на XXI століття. Програма дій AGENDA 21 : ухвалена конф. ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро. Саміт «Планета Земля» 1992 р. : пер. з англ. 2-е вид. : Інтелсфера, 2000. 359 с.

6. Про концепцію науково-технічного та інноваційного розвитку України. Постанова Верховної Ради України Документ від 13.07.99 №916-XIV).

7. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ Президента України Документ 1243-1, чинний, остання редакція від 13.03.2019. ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 5.7.1

Міжнародні спеціалізовані пошукові системи

<http://info.studyweb.com> – спеціалізована система пошуку ресурсів з питань освіти <http://infomine.ucr.edu> – віртуальна бібліотека електронних видань http://searchenginewatch.com/links/Specialty_Search_Engines – каталог спеціалізованих пошукових машин

<http://www.sciseek.com> – пошук наукової інформації Українські спеціалізовані пошукові системи

<http://meta-ukraine.com/> Мета – це українська пошукова система з широкою системою пошуку різноманітних тем, в тому числі є підбірка електронних словників.

Англомовні пошукові системи

<http://www.yahoo.com/> – англомовна пошукова система має найбільш розвинену структуру каталогів і різних сервісів. Сотні тисяч різних Internet-ресурсів впорядковуються вручну за 14 основними рубриками, кожна з яких має кілька підрубрик з більш вузькою тематикою.

<http://www.lycos.com/> – до складу Lycos входять величезна база даних з числом URL вище за 66 млн. Ця пошукова система (англомовна) містить різноманітну цікаву інформацію, у тому числі новини, огляди вузлів, посилання на популярні вузли, карти міст, а також засоби для пошуку адрес різних осіб і пошуку веб-зображень і звукових кліпів.